

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► V ДИРЕКТИВА 2004/35/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
от 21 април 2004 година
относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на
екологичните щети
(ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 56)

Изменена със:

		Официален вестник		
		№	страница	дата
► <u>M1</u>	Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година	L 102	15	11.4.2006 г.
► <u>M2</u>	Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година	L 140	114	5.6.2009 г.
► <u>M3</u>	Директива 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 12 юни 2013 година	L 178	66	28.6.2013 г.
► <u>M4</u>	Регламент (ЕС) 2019/1010 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година	L 170	115	25.6.2019 г.

**ДИРЕКТИВА 2004/35/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
И НА СЪВЕТА**

от 21 април 2004 година

**относно екологичната отговорност по отношение на
предотвратяването и отстраняването на екологичните щети**

Член 1

Предмет

Целта на настоящата директива е да се създаде рамка за екологична отговорност, основаваща се на принципа „замърсителят плаща“, за предотвратяване и отстраняване на екологичните щети.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1. „екологични щети“ означава:

- a) щети, причинени на защитени видове или природни местообитания, които включват всички щети със съществено неблагоприятно влияние върху състава и поддръжката на благоприятен запазващ статут на тези местообитания и видове. Значението на последиците на тези щети по отношение на началното състояние ще се оценява, като се има предвид основното условие, като се вземат под внимание критериите, предвидени в приложение I.

Щетите по отношение на защитените видове и природни местообитания не включват предварително определените неблагоприятни ефекти, настъпили в резултат от действие на оператора, което е било изрично разрешено от компетентните органи, съгласно разпоредбите за прилагане на член 6, параграфи 3 и 4 или член 16 от Директива 92/43/ЕИО, или член 9 от Директива 79/409/ЕИО, или в случая на местообитания и видове, които не са обхванати от правото на Общността, съгласно еквивалентните разпоредби на националното законодателство за опазване на природата.

- б) „щети на водите“, които включват всички щети със сериозно неблагоприятно въздействие върху:

- i) екологичното, химичното или количественото състояние или екологичния потенциал на въпросните води по смисъла на Директива 2000/60/ЕО, с изключение на отрицателни ефекти, при които се прилага член 4, параграф 7 от посочената директива; или
- ii) състоянието на околната среда в съответните морски води по смисъла на Директива 2008/56/ЕО, доколкото определени аспекти от състоянието на морската среда не са вече разгледани съгласно Директива 2000/60/ЕО;

▼ B

- в) щети на почвата, които включват всяко замърсяване на почвата, което създава значителна опасност за здравето на хората, чийто неблагоприятен ефект е породен от прякото или непрякото въвеждане във, на или под почвата на вещества, препарати, организми и микроорганизми;
2. „щети“ означава подлежаща на измерване неблагоприятна промяна в природен ресурс или измеримо нарушение на услуга, свързана с природен ресурс, която/ето може да настъпи пряко или непряко;
3. „защитени видове и природни местообитания“ означава:
- а) видовете, посочени в член 4, параграф 2 от Директива 79/409/ЕИО или изброени в приложение I към нея или в приложения II и IV към Директива 92/43/ЕИО;
- б) местообитанията на видовете, посочени в член 4, параграф 2 от Директива 79/409/ЕИО или изброени в приложение I към нея, или изброени в приложение II към Директива 92/43/ЕИО и природните местообитания, изброени в приложение I към Директива 92/43/ЕИО и местата за развъждане и отдих на видовете, изброени в приложение IV към Директива 92/43/ЕИО; и
- в) по решение на държавата-членка – всеки местообитание или вид, който не е изброен в тези приложения, предназначен от държавата-членка за същите цели, като целите, предвидени в тези две директиви;
4. „консервационен статус“ означава:
- а) по отношение на природно местообитание – сумата от въздействия, действащи върху природното местообитание и неговите типични видове, които могат да окажат влияние върху природното му естествено разпределение, структура и функции и върху дългосрочното оцеляване на типичните му видове, в зависимост от случая, на европейската територия на държавите-членки, за които се прилага Договорът, или на територията на държава-членка, или на естествения обхват на това местообитание;

Консервационният статус на природен местообитание се смята за „благоприятен“, когато:

- неговият природен обхват и зоните, влизащи в състава на този обхват, са устойчиви или нарастващи,
 - специфичната структура и функции, необходими за дългосрочната му поддръжка, са налице с изгледи да продължат да бъдат налице в обозримото бъдеще, и
 - консервационният статус на типичния му вид е благоприятен съгласно определението в буква б);
- б) по отношение на даден вид, сумата от въздействията, действащи върху този вид, които могат да окажат влияние върху дългосрочното разпространение и изобилие на неговите популации, в зависимост от случая, на европейската територия на държавите-членки, за които се прилага Договорът, или на територията на държава-членка, или на естествения обхват на този местообитание;

▼ B

Консервационният статус на даден вид се смята за „благоприятен“, когато:

- данните за популационната динамика на съответния вид показват, че той се поддържа в дългосрочен план като жизнен компонент на природния си местообитание,
 - естественият брой на вида не намалява и няма изгледи да намалее в недалечно бъдеще, и
 - е налице и вероятно ще продължи да бъде налице достатъчно голям местообитание за дългосрочна поддръжка на неговите популации;
5. „води“ означава всички води в обхвата на Директива 2000/60/ЕО;
 6. „оператор“ означава всяко физическо или юридическо частно или публично лице, което осъществява или контролира трудова дейност, или когато това е предвидено в националното законодателство, на което са делегирани решаващи икономически правомощия върху техническото осъществяване на тази дейност, включително притежателя на разрешително или право на такава дейност или лицето, регистриращо или съобщаващо за такава дейност;
 7. „трудова дейност“ означава всяка дейност, извършвана в хода на икономическа дейност, търговска дейност или работа, независимо дали е от частен, обществен, материален или идеален характер;
 8. „емисия“ означава изпускането в околната среда на вещества, препарати, организми или микроорганизми в резултат от човешка дейност;
 9. „непосредствена заплахата от щети“ означава достатъчно голяма вероятност за настъпване на екологични щети в бъдеще;
 10. „мерки за предотвратяване“ означава всички мерки, предприети в отговор на събитие, действие или пропуск, което е създавало непосредствена заплахата от екологични щети, с цел предотвратяване или минимизиране на тези щети;
 11. „мерки за отстраняване“ означава всяко действие или комбинация от действия, включително смекчавачи или временни мерки за възстановяване, рехабилитация или подмяна на увредени природни ресурси и/или увредени услуги или за осигуряване на еквивалентна алтернатива на тези ресурси или услуги, съгласно предвиденото в приложение II;
 12. „природни ресурси“ означава защитени видове и природни местообитания, вода и почва;
 13. „услуги“ и „услуги от природни източници“ означава функциите, осъществявани от природен източник в полза на друг природен източник или на обществото;

▼B

14. „изходно състояние“ означава състоянието по време на щетите на природните ресурси и услуги, които биха били налице, ако не бяха настъпили екологичните щети, оценено въз основа на най-добрата налична информация;
15. „възстановяване“, включително „естествено възстановяване“, означава по отношение на водата, защитените видове и природните местообитания, връщането на увредените природни ресурси и/или увредени местообитания в изходно състояние, а в случая на увреждане на почвата – елиминирането на всички значими рискове за неблагоприятно въздействие върху здравето на човека;
16. „разходи“ означава разходите, оправдани от необходимостта да се осигури правилно и ефикасно прилагане на настоящата директива, включително разходите за оценка на екологичните щети, непосредствената заплаха от такива щети, алтернативните действия, както и административните и правните разходи, разходите по прилагане, разходите за събиране на данни и други общи разходи, като разходи за надзор и мониторинг.

Член 3**Обхват**

1. Настоящата директива се прилага за:
 - а) екологични щети, причинени от някоя от трудовете дейности, изброени в приложение III, и непосредствената заплаха от такива щети, възникнала в резултат от някоя от тези дейности.
 - б) щети на защитени видове и природни местообитания, причинени от трудови дейности, различни от изброените в приложение III, и непосредствената заплаха от такива щети, възникнала в резултат от някоя от тези дейности, независимо дали операторът е допуснал грешка или небрежност.
2. Настоящата директива се прилага, без да засяга по-строгого законодателство на Общността, регулиращо извършването на някоя от дейностите, попадащи в обхвата на настоящата директива, и без да засяга законодателството на Общността, съдържащо правила за конфликти на юрисдикцията.
3. Без да засяга съответното национално законодателство, настоящата директива не дава на частни страни право на обезщетение в резултат от екологични щети или непосредствена заплаха от такива щети.

Член 4**Изключения**

1. Настоящата директива не обхваща екологичните щети и непосредствената заплаха от такива щети, предизвикана от:
 - а) въоръжени конфликти, военни действия, граждански войни и въстания;
 - б) природни явления от изключителен, неизбежен и непреодолим характер.

▼B

2. Настоящата директива не се отнася за екологични щети и за непосредствена заплаха от такива щети, възникнала в резултат от инцидент, отговорността и обезщетението за който попадат в обхвата на някоя от международните конвенции, изброени в приложение IV, включително бъдещите изменения на същите, които са в сила в заинтересованите държави-членки.
3. Настоящата директива не засяга правото на оператора да ограничи отговорността си съгласно националното законодателство, прилагайки Конвенцията за ограничаване на отговорността при морски искиове (LLMC) от 1976 г., включително бъдещите изменения на Конвенцията, или Конвенцията от Страсбург за ограничаване на отговорността при вътрешно корабоплаване във вътрешността (CLNI) от 1988 г., включително бъдещите изменения на Конвенцията.
4. Настоящата директива не се отнася за ядрени рискове и екологични щети и за непосредствена заплаха от такива щети, предизвикана от дейностите, обхванати от Договора за създаване на Европейска общност за атомна енергия, или предизвикана от инцидент или дейност, отговорността и обезщетението за който попадат в обхвата на някоя от международните конвенции, изброени в приложение V, включително бъдещите изменения на същите.
5. Настоящата директива се прилага само при екологични щети и при непосредствена заплаха от такива щети, предизвикани от замърсяване с комплексен характер, когато е възможно да се установи причинна връзка между щетите и дейностите на индивидуалните оператори.
6. Настоящата директива не се прилага за дейности, чиято основна цел е да служат на националната отбрана или на международната сигурност, нито за дейности, чиято основна цел е защитата от природни бедствия.

*Член 5***Превантивни действия**

1. Когато екологичните щети още не са възникнали, но съществува непосредствена заплаха от възникването на такива щети, операторът извършва незабавно необходимите превантивни действия.
2. Държавите-членки осигуряват, когато е необходимо, както и във всички случаи, когато непосредствената опасност от екологични щети не е отстранена, независимо от превантивните мерки, предприети от оператора, операторите да уведомят колкото се може по-скоро компетентните органи за всички съответни аспекти на ситуацията.
3. Компетентният орган може по всяко време:
 - а) да поиска от оператора да представи информация за всяка непосредствена заплаха от екологични щети и за всеки подозрителен случай на такава заплаха;
 - б) да поиска от оператора да предприеме необходимите превантивни мерки;

▼B

в) да даде на оператора указания, които следва да бъдат спазени при вземането на необходимите превантивни мерки; и

г) да вземе сам необходимите мерки за предотвратяване.

4. Компетентният орган изисква от оператора да вземе превантивни мерки. Ако операторът не изпълни задълженията, предвидени в параграф 1 или параграф 3, буква б) или в), не може да бъде идентифициран или не е длъжен да поеме разходите по настоящата директива, компетентният орган може да вземе сам тези мерки.

*Член 6***Мерки за отстраняване**

1. Когато са възникнали екологични щети, операторът незабавно уведомява компетентния орган за всички съответни аспекти на ситуацията и предприема:

а) всички практически мерки за незабавен контрол, събиране, премахване или друг начин на справяне със съответните замърсители и/или други последствия от щетите, с цел да се ограничат или предотвратят по-нататъшните екологични щети и неблагоприятните ефекти за здравето на човека или по-нататъшното влошаване на услугите; и

б) необходимите мерки за отстраняване съгласно член 7.

2. Компетентният орган може по всяко време:

а) да задължи оператора да представи допълнителна информация за всяка възникнала щета;

б) да предприеме, да изиска от оператора да предприеме или да даде указания на оператора относно всички практически мерки за незабавен контрол, събиране, премахване или друг начин на справяне със съответните замърсители и/или други последствия от щетите, с цел да се ограничат или предотвратят по-нататъшните екологични щети и неблагоприятните ефекти за здравето на човека или по-нататъшното влошаване на услугите;

в) да задължи оператора да предприеме необходимите мерки за отстраняване;

г) да даде на оператора указания, които следва да бъдат спазени, когато се вземат необходимите мерки за отстраняване; и

д) да вземе сам необходимите мерки за отстраняване;

3. Компетентният орган изисква от оператора да вземе мерки за отстраняване. Ако операторът не изпълни задължението, предвидено в параграф 1 или параграф 2, буква б), в) или г), не може да бъде идентифициран или не е длъжен да поеме разходите по настоящата директива, компетентният орган може да вземе сам тези мерки като мерки от последна инстанция.

Член 7

Определяне на мерки за отстраняване

1. Операторите определят потенциалните мерки за отстраняване съгласно приложение II и ги представят за одобрение от компетентния орган, освен ако компетентният орган не е взел мерки съгласно член 6, параграф 2, буква д) и параграф 3.
2. Компетентният орган решава какви мерки за отстраняване да се приложат съгласно приложение II, със съдействието на съответния оператор, ако е необходимо.
3. При възникване на няколко екологични щети по начин, при който компетентният орган не може да гарантира едновременното вземане на необходимите мерки за отстраняване, компетентният орган има право да реши кой случай на екологични щети да бъде отстранен най-напред.

При вземането на това решение компетентният орган взема под внимание, *inter alia*, естеството, обхвата и тежестта на различните възникнали екологични щети и вероятността за естественото им отстраняване. Вземат се предвид и рисковете за здравето на човека.

4. Компетентният орган кани лицата, посочени в член 12, параграф 1, и във всички случаи лицата, на чиято почва ще се предприемат действия за отстраняване, да представят своите забележки и ги взема под внимание.

Член 8

Разходи за предотвратяване и отстраняване

1. Разходите във връзка с действията за предотвратяване и отстраняване, предприети съгласно настоящата директива, са за сметка на оператора.
2. При спазването на параграфи 3 и 4 компетентният орган осигурява чрез имуществено обезпечение или чрез друга подходяща гаранция от страна на оператора възстановяването на разходите, направени във връзка с действията за предотвратяване или отстраняване на предизвиканите щети или непосредствена заплахата от щети, предприети съгласно настоящата директива.

Все пак, компетентният орган може да реши да не иска възстановяване на пълните разходи, когато разходите, направени за тази цел, биха били по-големи от подлежащата на възстановяване сума, или когато операторът не може да бъде идентифициран.

3. Операторът не е длъжен да поеме разходите във връзка с действията за предотвратяване или отстраняване, предприети съгласно настоящата директива, ако може да докаже, че екологичните щети или непосредствената заплахата от такава щети:

- а) са били предизвикани от трета страна и са възникнали независимо от обстоятелството, че са били взети съответните мерки за безопасност; или
- б) са възникнали в резултат от изпълнение на разпореждане или указание на обществен орган, различна от разпореждане или указание, дадени в резултат от емисия или инцидент, предизвикани от собствената дейност на оператора.

▼B

В такива случаи държавите-членки вземат съответните мерки, за да може операторът да си възстанови направените разходи.

4. Държавите-членки могат да предвидят, че операторът се освобождава от поемането на разходите за действия по отстраняване, предприети съгласно настоящата директива, когато същият докаже, че не е действал умишлено или по небрежност, и че екологичните щети са били предизвикани от:

- а) емисия или събитие, разрешени изрично и отговарящи напълно на условията на разрешение, дадено от или съгласно действащите национални закони и разпоредби, които прилагат законодателните мерки, приети от Общността, описани в приложение III, като приложени на датата на емисията или събитието;
- б) емисия или дейност, или всякакъв начин на използване на продукт в хода на дейност, за която операторът покаже, че не е било вероятно да предизвика екологични щети, изхождайки от научните и технически познания по времето на изпускане на емисията или извършване на дейността.

5. Мерките, взети от компетентните органи съгласно член 5, параграфи 3 и 4 и член 6, параграфи 2 и 3, не засягат отговорността на съответния оператор съгласно настоящата директива, и не засягат членове 87 и 88 от Договора.

*Член 9***Разпределяне на разходите при наличие на няколко причинители**

Настоящата директива се прилага без да се засягат законовите и подзаконовите разпоредби от националните законодателства относно разпределението на разходите при наличие на няколко причинители, по -специално по отношение на разпределението на отговорността между производителя и потребителя на продукта.

*Член 10***Срок за възстановяване на разходите**

Компетентният орган има право да заведе срещу оператора дело за събиране на разходите, или ако случаят е такъв – срещу трета страна, която е причинила щетите или непосредствената опасност от щети, по отношение на които и да е мерки, взети в изпълнение на настоящата директива, в срок от пет години от датата на покъсното от следните събития – завършването на мерките или идентифицирането на отговорния оператор или трета страна.

*Член 11***Компетентен орган**

1. Държавите-членки определят компетентния/те орган/и, отговорен/ни за изпълнението на задълженията, предвидени в настоящата директива.

▼B

2. Задължението да се установи кой оператор е причинил щетите или непосредствената заплаха от щети, да се оцени значимостта на тази щети и да се определи какви мерки за отстраняване следва да се вземат с оглед на приложение II, е на компетентния орган. За тази цел компетентният орган има право да изисква от съответния оператор да направи собствена оценка и да представи всяка необходима информация и данни.

3. Държавите-членки следят за това, компетентният орган да може да делегира или да налага на трети страни изпълнението на необходимите мерки за предотвратяване или отстраняване.

4. Всяко решение, взето съгласно настоящата директива, което налага мерки за предотвратяване или отстраняване, указва точните основания, на които се базира. Това решение се съобщава незабавно на съответния оператор, който същевременно бива уведомен за законните мерки за отстраняване, предвидени от действащите закони в съответната държава-членка, и за срока, в който се вземат тези мерки за отстраняване.

*Член 12***Искане за действие**

1. Физически и юридически лица, които:

- a) са засегнати или има вероятност да бъдат засегнати от екологични щети; или
- б) имат достатъчен интерес, който да предявят по отношение на от вземането на екологично решение във връзка с щетите, или,
- в) да предявят нарушено право, когато законът за административните процедури на държавата-членка предвижда такова предварително условие,

имат право да представят на компетентния орган своите наблюдения във връзка със случаи на екологични щети или непосредствена заплаха от щети, които са им известни, и имат право да искат от компетентния орган да предприеме действия съгласно настоящата директива.

Държавите-членки определят, в кои случаи са налице „достатъчен интерес“ и „нарушено право“.

За целта, интересът на всяка неправителствена организация, която се застъпва за защита на околната среда и отговаря на изискванията на националното законодателство, се смята за достатъчен за целите на буква б). Освен това се смята, че тези организации се считат за носители на права по смисъла на буква в).

2. Искането за действие се придружава от съответната информация и данни, подкрепящи представените наблюдения във връзка с конкретните щети.

3. Когато искането за действие и придружаващите го забележки показват убедително, че са налице екологични щети, компетентният орган разглежда всички забележки и това искане за действие. При тези обстоятелства компетентният орган дава на оператора възможност да изложи своето виждане по отношение на искането за действие и придружаващите го забележки.

▼B

4. Компетентният орган информира колкото се може по-скоро, но във всеки случай в съответствие със съответните разпоредби от националното законодателство, лицата, посочени в параграф 1, представили забележките си на органа, за решението си да приеме или отхвърли искането за действие, като посочва причините за това.

5. Държавите-членки могат да решат да не прилагат параграфи 1 и 4 в случаи на непосредствена заплаха от щети.

*Член 13***Процедури за проверка**

1. Лицата, посочени в член 12, параграф 1, могат да сезират съд или друг независим и безпристрастен публичен орган, който е компетентен да проверява процесуалната и материалната законност на решенията, действията и бездействията на компетентния орган съгласно настоящата директива.

2. Настоящата директива не засяга никоя разпоредба от националното законодателство, която регулира достъпа до правосъдието, както и на тези, които изискват преди започване на съдебно производство да се изчерпят административните процедури.

*Член 14***Финансово осигуряване**

1. Държавите-членки предприемат мерки за насърчаване на създаването на инструменти и пазари за финансови гаранции чрез подходящи икономически и финансови оператори, включително финансови механизми в случай на несъстоятелност, с цел да дадат възможност на операторите да използват инструменти за финансово гарантиране, които да покрият отговорността им съгласно настоящата директива.

▼M4**▼B***Член 15***Сътрудничество между държавите-членки**

1. Когато екологичните щети засягат или има вероятност да засегнат няколко държави-членки, тези държави-членки си сътрудничат, включително чрез подходящ обмен на информация, с цел осигуряване вземането на мерки за предотвратяване и където е необходимо – за отстраняване на екологичните щети.

2. При възникване на екологични щети държавата-членка, на чиято територия са възникнали щетите, осигурява достатъчно информация на потенциално засегнатите държави-членки.

3. Когато държава-членка открие щети в своите граници, които не са породени от държавата-членка, тя може да докладва въпроса на Комисията и на всяка заинтересована държава-членка. Тя може да направи препоръки за вземане на мерки за предотвратяване и отстраняване и може да поиска, съгласно настоящата директива, да ѝ бъдат възстановени направените от нея разходи във връзка с взетите мерки за предотвратяване и отстраняване.

▼B*Член 16***Отношение към националното законодателство**

1. Настоящата директива не представлява пречка за държавите-членки да поддържат в сила или приемат по-строги разпоредби във връзка с предотвратяването и отстраняването на екологичните щети, включително откриването на допълнителни дейности, подлежащи на изискванията за предотвратяване и отстраняване от настоящата директива, и откриването на допълнителни отговорни страни.

2. Настоящата директива не представлява пречка за държавите-членки да вземат подходящи мерки, като забрана за двойно възстановяване на разходите, по отношение на ситуации, при които може да се получи двойно възстановяване в резултат от едновременните мерки на компетентния орган по настоящата директива и лице, чието имущество е засегнато от екологичните щети.

*Член 17***Времева рамка на прилагане**

Настоящата директива не се отнася за:

- щети, предизвикани от емисия, събитие или инцидент, възникнали преди датата, посочена в член 19, параграф 1,
- щети, предизвикани от емисия, събитие или инцидент, възникнали след датата, посочена в член 19, параграф 1, когато щетите са резултат от конкретна дейност, извършена и приключила преди въпросната дата,
- щети, ако са изминали повече от 30 години от възникването на емисията, събитието или инцидента, довели до щетите.

▼M4*Член 18***Данни за изпълнението и информационна база**

1. Комисията събира информация от държавите членки, разпространявана в съответствие с Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, и доколкото е налична, относно опита, натрупан при прилагането на настоящата директива. Тази информация включва данните, посочени в приложение VI към настоящата директива, и се събира в срок до 30 април 2022 г. и на всеки пет години след това.

2. Въз основа на информацията, посочена в параграф 1, Комисията извършва оценка на настоящата директива и я публикува преди 30 април 2023 г. и на всеки пет години след това.

⁽¹⁾ Директива 2003/4/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2003 г. относно обществен достъп до информация за околната среда и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, 14.2.2003 г., стр. 26).

▼M4

3. До 31 декември 2020 г. Комисията разработва насоки за осигуряване на общо разбиране на понятието „екологични щети“, както е определено в член 2.

▼B*Член 19***Изпълнение**

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, които са необходими, за да се съобразят с настоящата директива преди 30 април 2007 г. Те незабавно уведомяват Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство в областта, уредена с настоящата директива, както и таблиците на съответствието между разпоредбите на настоящата директива и приетите национални разпоредби.

*Член 20***Влизане в сила**

Настоящата директива влиза в сила в деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

*Член 21***Адресати**

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

КРИТЕРИИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 2, ТОЧКА 1, ПОДТОЧКА А)

Значимостта на всички щети, които имат неблагоприятен ефект върху постигането или поддържането на благоприятен консервационен статус на местообитанията или видовете, следва да се оценява по отношение на консервационния статус в момента предизвикване на щетите, на функциите, изпълнявани от удобствата, които предлагат тези видове и местообитания, и на тяхната способност за естествено възстановяване. Сериозните неблагоприятни промени в изходните условия следва да се определят чрез измерими данни, като:

- брой на индивидите, тяхната гъстота и обхванатата площ,
- ролята на конкретните индивиди или на увредената зона по отношение на консервацията на вида или местообитание, редкостта на вида или местообитание (оценена на местно, регионално и по-високо равнище, включително на общностно равнище),
- способността на вида да се разпространява (съгласно динамиката, присъща на този вид или на тази популация), неговата жизнеспособност или способността на местообитанието за естествено възстановяване (съгласно динамиката, присъща на отличителните за него видове или на тяхната популация),
- способността на вида или на местообитанието след настъпване на щетите да се възстанови в кратък срок без друга намеса, освен засилени мерки за защита, до състояние, водещо само по силата на динамиката на вида или местообитанието до състояние, което е еквивалентно или по-добро от изходното.

Щетите със сериозен ефект върху здравето на човека трябва да се класифицират като значителни.

Следните щети не е необходимо да се класифицират като значителни:

- негативните отклонения, които са по-малки от естествените колебания, смятани за нормални за въпросния вид или местообитание,
- негативните отклонения, дължащи се на естествени причини, или настъпили в резултат от намеса, свързана с нормалното управление на местата, съгласно определеното в документите на местообитанието или в целевите документи, или извършвана в минал период от собственици или оператори,
- щети на вида или местообитание, за които е установено, че ще се възстановят в кратък срок и без намеса или до изходното състояние, или до състояние, водещо единствено по силата на динамиката на вида или местообитание до състояние, смятано за еквивалентно или по-добро от изходното.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ОТСТРАНЯВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ЩЕТИ

Настоящото приложение задава основна рамка, която следва да се спазва при избор на най-подходящите мерки за осигуряване на отстраняването на екологичните щети.

1. Отстраняване на щетите върху водите и защитените видове и природни местообитания

Отстраняването на екологичните щети, нанесени на водите и защитените видове и природни местообитания, се постига чрез възстановяване на околната среда до изходното ѝ състояние чрез основно, допълнително и компенсаторно отстраняване, където:

- а) „основно“ отстраняване е всяка мярка за отстраняване, която връща увредените природни ресурси и/или увредени услуги до или в посока към изходното състояние;
- б) „допълнително“ отстраняване е всяка мярка за отстраняване, предприета по отношение на природни ресурси и/или услуги, чиято цел е да компенсира факта, че основната мярка за отстраняване не води до пълно възстановяване на увредените природни ресурси и/или услуги;
- в) „компенсаторно“ отстраняване е всяко действие, предприето за компенсиране на междинните загуби на природни ресурси и/или услуги, настъпили от датата на възникване на щетите до момента, в който основните мерки за отстраняване постигнат пълен ефект;
- г) „междинни загуби“ са загубите, настъпили поради факта, че увредените природни ресурси и/или услуги не могат да изпълняват екологичната си функция или да осигуряват услуги на останалите природни ресурси или на обществото, докато основните и допълнителни мерки не дадат ефект. Те не включват финансово обезщетение за членовете на обществото.

Когато основното отстраняване не доведе до възстановяване на околната среда до изходното ѝ състояние, се предприема допълнително отстраняване. Освен това за компенсация на междинните загуби се предприема компенсаторно отстраняване.

Отстраняването на екологичните щети по отношение на водата и на защитените видове и природни местообитания предполага също отстраняване на всички значителни рискове за здравето на човека.

1.1. Цели на отстраняването

Цел на основното отстраняване

- 1.1.1. Целта на основното отстраняване е да се възстановят увредените природни ресурси и/или услуги до или в посока към изходното състояние.

Цел на допълнителното отстраняване

- 1.1.2. Когато увредените природни ресурси и/или услуги не се връщат в изходното си състояние, се предприема допълнително отстраняване. Целта на допълнителното отстраняване е да се осигури подобно ниво на природните ресурси и/или услуги, включително, ако е необходимо, на друго място, каквото би било налице, ако увреденото място се беше върнало в изходното си състояние. Когато е възможно и необходимо, новото място следва да бъде географски свързано с увреденото място, като се вземат предвид интересите на засегнатото население.

Цел на компенсаторното отстраняване

▼ B

1.1.3. Компенсаторното отстраняване се предприема, за да компенсира междинните щети на природните ресурси и услуги по време на възстановяването. Тази компенсация включва допълнителни подобрения в защитените природни местообитания и видове и води в увреденото място и в новото място. Тя не включва финансово обезщетение за членовете на обществото.

1.2. *Определяне на мерките за отстраняване*

Определяне на основните мерки за отстраняване

1.2.1. Разглеждат се възможностите, включващи действия за пряко възстановяване на природните ресурси и услуги към изходното състояние в ускорени срокове или чрез естествено възстановяване.

Определяне на допълнителните и компенсаторните мерки за отстраняване

1.2.2. Когато се разглежда обхватът на допълнителните и компенсаторните мерки за отстраняване, най-напред се обмисля използването на подходи за еквивалентност източник—източник или услуга—услуга. При такива подходи най-напред се разглеждат действията, осигуряващи природни ресурси и/или услуги от същия вид, качество и количество, като увредените такива. Когато това не е възможно, се осигуряват алтернативни природни ресурси и услуги. Например, влошеното качество може да се компенсира с повишено количество на мерките за отстраняване.

1.2.3. Ако не е възможно да се използват първите избрани подходи за еквивалентност източник—източник или услуга—услуга, се използват алтернативни методи за оценка. Компетентният орган може да определи метода, например парична оценка за определяне на степента на необходимите допълнителни и компенсаторни мерки за отстраняване. Ако е възможно да се направи оценка на изгубените ресурси и/или услуги, но не може да се направи оценка на природните ресурси и/или услуги за подмяна в разумен срок или на разумна цена, компетентният орган може да определи мерки за отстраняване, чиято цена е еквивалентна на оценката на паричната стойност на изгубените природни ресурси и/или услуги.

Допълнителните и компенсаторните мерки за отстраняване следва да бъдат планирани така, че да осигуряват допълнителни природни ресурси и/или услуги, които да отразяват времевите приоритети и времевия профил на мерките за отстраняване. Например, колкото е по-дълъг интервалът от време до достигане на изходните условия, толкова по-голям е обемът на компенсаторните мерки за отстраняване, които ще се предприемат (при равни други условия).

1.3. *Избор на възможности за отстраняване*

1.3.1. Разумните възможности за отстраняване се оценяват, като се използват най-добрите налични технологии, основаващи се на следните критерии:

- влиянието на всяка възможност върху здравето и безопасността на човека,
- цената за реализация на възможността,
- изгледите за успех на всяка от възможностите,
- степента, в която всяка от възможностите ще предотврати бъдещи щети и ще избегне вторични щети в резултат от прилагане на възможността,
- степента, в която всяка от възможностите благоприятства всеки от компонентите на природния ресурс и/или услуга,
- степента, в която всяка от възможностите отчита съответните социални, икономически и културни съображения и други сродни фактори, характерни за местността,

▼B

- срокът от време, необходим за ефикасно възстановяване на екологичните щети,
- степента, в която всяка от възможностите постига възстановяване на мястото на екологичните щети,
- географската връзка с увреденото място.

1.3.2. При оценката на различните установени възможности за отстраняване могат да се изберат основни мерки за отстраняване, които не водят до пълно възстановяване на увредените води или защитени видове и природни местообитания до изходните им условия, или такива, които водят до по-бавното им възстановяване. Това решение може да се вземе само ако вследствие на решението природните ресурси и/или услуги, съществували преди това на първоначалното място, се компенсират от увеличаващи се допълнителни и компенсаторни действия, осигуряващи ниво на природните ресурси и/или услуги, подобно на съществуващото преди това. Такъв е случаят, например, когато еквивалентните природни ресурси и/или услуги могат да бъдат осигурени на друго място на по-ниска цена. Тези допълнителни мерки за отстраняване се определят съгласно правилата, определени в раздел 1.2.2.

1.3.3. Независимо от правилата, определени в раздел 1.3.2 и съгласно член 7, параграф 3, компетентният орган има право да реши да не се вземат по-нататъшни мерки за отстраняване, ако:

- а) взетите до момента мерки за отстраняване гарантират, че вече не съществува значителен риск от неблагоприятни последици за здравето на човека, водите и защитените видове и природни местообитания, и
- б) цената на мерките за отстраняване, които следва да се вземат, за да се достигне изходното състояние или подобно ниво, няма да съответства на постигнатите екологични резултати.

2. Отстраняване на щетите върху почвата

Вземат се необходимите мерки за осигуряване като минимум на отстраняването, контрола, събирането и намаляването на съответните замърсители, така че замърсената почва, отчитайки настоящата ѝ употреба или утвърдената бъдеща употреба, вече да не представлява значителен риск за неблагоприятно влияние върху здравето на човека. Наличието на такива рискове се оценява чрез процедурата за оценка на риска, като се вземат под внимание характеристиките и функциите на почвата, видът и концентрацията на вредните вещества, препарати, организми и микроорганизми, опасността, която крият, и вероятността за тяхното разпространение. Употребата се установява въз основа на разпоредбите за използване на почвата и на други сродни валидни разпоредби в момента на възникване на щетите, ако има такива.

Ако използването на почвата претърпи промяна, следва да се вземат всички необходими мерки за предотвратяване на неблагоприятните последици за здравето на човека.

Ако липсват разпоредби за използването на почвата или други подобни разпоредби, използването на конкретната зона на възникване на щетите се определя на базата на природата на съответната зона, като се вземе предвид бъдещото ѝ развитие.

Разглежда се възможността за естествено възстановяване, тоест възможността без, пряка намеса на човека в процеса на възстановяване.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ДЕЙНОСТИ, ПРЕДВИДЕНИ В ЧЛЕН 3, ПАРАГРАФ 1

1. Действието на инсталации, изискващи разрешение съгласно Директива 96/61/ЕО на Съвета от 24 септември 1996 г. относно комплексното предотвратяване и контрола на замърсяването⁽¹⁾. Това означава всички дейности, посочени в приложение I към Директива 96/61/ЕО, с изключение на инсталациите или частите от инсталации, използвани за изследвания, разработка и тестване на нови продукти и процеси.
2. Операции, свързани с управлението на отпадъците, включващи събиране, транспорт, рециклиране и изхвърляне на отпадъци и на опасни отпадъци, включително контрола на тези операции и последващите грижи за депата за отпадъци, изискващи разрешение и регистрация съгласно Директива 75/442/ЕИО на Съвета от 15 юли 1975 г. относно отпадъците⁽²⁾ и Директива 91/689/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 г. относно опасните отпадъци⁽³⁾.

Тези операции включват, *inter alia*, експлоатацията на сметищата съгласно Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци⁽⁴⁾ и експлоатацията на инсталации за изгаряне съгласно Директива 2000/76/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 декември 2000 г. относно изгарянето на отпадъците⁽⁵⁾.

За целите на настоящата директива държавите-членки могат да решат, че тези операции няма да включват разпръскването на утайки от канални нечистотии от преработвателните инсталации на градски канални води, пречистени по определен стандарт за земеделски цели.

3. Всички изливания в повърхностните води във вътрешността, изискващи предварително разрешение съгласно Директива 76/464/ЕИО на Съвета от 4 май 1976 г. относно замърсяването на водната околна среда на Общността, причинено от определени опасни вещества⁽⁶⁾.
4. Всички изливания на вещества в подземните води, изискващи предварително разрешение съгласно Директива 80/68/ЕИО на Съвета от 17 декември 1979 г. относно опазването на подпочвените води от замърсяване, причинено от определени опасни вещества⁽⁷⁾.
5. Изливането или впръскването на замърсители в повърхностните или в подпочвените води, изискващо разрешение, одобрение или регистрация съгласно Директива 2000/60/ЕО.
6. Каптиране на вода и построяване на бент, изискващи предварително одобрение съгласно Директива 2000/60/ЕО.

(1) ОВ L 257, 10.10.1996 г., стр. 26. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

(2) ОВ L 194, 25.7.1975 г., стр. 39. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

(3) ОВ L 377, 31.12.1991 г., стр. 20. Директива, изменена с Директива 94/31/ЕО (ОВ L 168, 2.7.1994 г., стр. 28).

(4) ОВ L 182, 16.7.1999 г., стр. 1. Директива, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

(5) ОВ L 332, 28.12.2000 г., стр. 91.

(6) ОВ L 129, 18.5.1976 г., стр. 23. Директива, последно изменена с Директива 2000/60/ЕО.

(7) ОВ L 20, 26.1.1980 г., стр. 43. Директива, изменена с Директива 91/692/ЕИО (ОВ L 377, 31.12.1991 г., стр. 48).

▼ B

7. Производството, използването, съхранението, обработката, пълненето, изпускането в околната среда и транспортирането на място на:
- а) опасни вещества, определени в член 2, параграф 2 от Директива 67/548/ЕИО на Съвета от 27 юни 1967 г. за сближаване на законите, подзаконовите и административните разпоредби относно класификацията, опаковането и етикетиранието на опасни вещества ⁽¹⁾;
 - б) опасни препарати, определени в член 2, параграф 2 от Директива 1999/45/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 май 1999 г. за сближаване на законите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки по отношение на класифицирането, опаковането и етикетиранието на опасни препарати ⁽²⁾;
 - в) продукти за растителна защита, определени в член 2, параграф 1 от Директива 91/414/ЕИО на Съвета от 15 юли 1991 г. относно пускането на пазара на продукти за растителна защита ⁽³⁾;
 - г) биоцидни продукти, определени в член 2, параграф 1, буква а) от Директива 98/8/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 г. относно пускането на пазара на биоцидни продукти ⁽⁴⁾.
8. Транспортирането по шосета, жп линии, вътрешни водни пътища, море и въздух на опасни стоки или замърсяващи стоки съгласно определението от приложение А към Директива 94/55/ЕО на Съвета от 21 ноември 1994 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки по отношение на автомобилния превоз на опасни товари ⁽⁵⁾ или в приложението към Директива 96/49/ЕО на Съвета от 23 юли 1996 г. за сближаване на законодателствата на държавите-членки по отношение на железопътния превоз на опасни товари ⁽⁶⁾, или съгласно определението от Директива 93/75/ЕИО на Съвета от 13 септември 1993 г. относно минималните изисквания за корабите, които плават към или отплават от пристанищата на Общността и превозват опасни или замърсяващи товари ⁽⁷⁾.
9. Действието на инсталациите, подлежащи на одобрение съгласно Директива 84/360/ЕИО на Съвета от 28 юни 1984 г. относно борбата със замърсяването на въздуха от промишлени инсталации ⁽⁸⁾ във връзка с изпускането във въздуха на някое от замърсяващите вещества, обхванати от споменатата по-горе директива.
10. Всяка съдържаща се употреба, включително транспорт, на генетично модифицирани микроорганизми съгласно определението от Директива 90/219/ЕИО на Съвета от 23 април 1990 г. относно използването на генетично модифицирани микроорганизми в контролирани условия ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ ОВ 196, 16.8.1967 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 807/2003.

⁽²⁾ ОВ L 200, 30.7.1999 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

⁽³⁾ ОВ L 230, 19.8.1991 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 806/2003 (ОВ L 122, 16.5.2003 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ ОВ L 123, 24.4.1998 г., стр. 1. Директива, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

⁽⁵⁾ ОВ L 319, 12.12.1994 г., стр. 7. Директива, последно изменена с Директива 2003/28/ЕО на Комисията (ОВ L 90, 8.4.2003 г., стр. 45).

⁽⁶⁾ ОВ L 235, 17.9.1996 г., стр. 25. Директива, последно изменена с Директива 2003/29/ЕО на Комисията (ОВ L 90, 8.4.2003 г., стр. 47).

⁽⁷⁾ ОВ L 247, 5.10.1993 г., стр. 19. Директива, последно изменена с Директива 2002/84/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 324, 29.11.2002 г., стр. 53).

⁽⁸⁾ ОВ L 188, 16.7.1984 г., стр. 20. Директива, изменена с Директива 91/692/ЕИО (ОВ L 377, 31.12.1991 г., стр. 48).

⁽⁹⁾ ОВ L 117, 8.5.1990 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003.

▼ B

11. Всяко умишлено изпускане в околната среда, транспортиране и пускане на пазара на генетично модифицирани организми съгласно определението от Директива 2001/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 март 2001 г. относно умишленото изпускане в околната среда на генетично модифицирани организми и за отмяна на Директива 90/220/ЕИО на Съвета ⁽¹⁾.
12. Трансгранични пратки с отпадъци в рамките на Европейския съюз, изискващи разрешение или забранени по смисъла на Регламент (ЕИО) № 259/93 на Съвета от 1 февруари 1993 г. относно наблюдението и контрола на превозите на отпадъци в рамките на, за и от Европейската общност ⁽²⁾.

▼ M1

13. Управлението на миннодобивни отпадъци по силата на Директива 2006/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. относно управлението на отпадъците от миннодобивните индустрии ⁽³⁾.

▼ M2

14. Експлоатирането на места за съхранение в съответствие с Директива 2009/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ ОВ L 106, 17.4.2001 г., стр. 1. Директива, последно изменена с Регламент (ЕО) № 1830/2003 (ОВ L 268, 18.10.2003 г., стр. 24).

⁽²⁾ ОВ L 30, 6.2.1993 г., стр. 1. Регламент, последно изменен с Регламент (ЕО) № 2557/2001 на Комисията (ОВ L 349, 31.12.2001 г., стр. 1).

⁽³⁾ ОВ L 102, 11.4.2006 г., стр. 15.

⁽⁴⁾ ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 114.

*ПРИЛОЖЕНИЕ IV***МЕЖДУНАРОДНИ КОНВЕНЦИИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 4,
ПАРАГРАФ 2**

- а) Международна конвенция от 27 ноември 1992 г. за гражданска отговорност за щети от течни горива;
- б) Международна конвенция от 27 ноември 1992 г. за създаване на Международен фонд за обезщетяване на щетите, причинени от течни горива;
- в) Международна конвенция от 23 март 2001 г. за гражданска отговорност за щети от петролни резервоари;
- г) Международна конвенция от 3 май 1996 г. за отговорност и обезщетяване за щетите, причинени при пренасянето на опасни и вредни вещества по море;
- д) Конвенция от 10 октомври 1989 г. за гражданска отговорност за щети, причинени при пренасяне на опасни стоки по шосета, жп линии и вътрешни водни пътища.

ПРИЛОЖЕНИЕ V

**МЕЖДУНАРОДНИ ИНСТРУМЕНТИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 4,
ПАРАГРАФ 4**

- а) Парижка конвенция от 29 юли 1960 г. за отговорността на трети страни в областта на ядрената енергия и Брюкселска допълнителна конвенция от 31 януари 1963 г.;
- б) Виенска конвенция от 21 май 1963 г. за гражданска отговорност за щети в областта на атомната енергия;
- в) Конвенция от 12 септември 1997 г. за допълнително обезщетяване за щети в областта на атомната енергия;
- г) Съвместен протокол от 21 септември 1988 г. във връзка с прилагането на Виенската конвенция и Парижката конвенция;
- д) Брюкселска конвенция от 17 декември 1971 г. за гражданска отговорност в областта на морския транспорт на ядрени материали.

▼ M4*ПРИЛОЖЕНИЕ VI***ИНФОРМАЦИЯ И ДАННИ, ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 18, ПАРАГРАФ 1**

Информацията, посочена в член 18, параграф 1, обхваща случаи на екологични щети съгласно настоящата директива, като за всеки отделен случай се предоставя следната информация и данни:

1. Вид на екологичните щети, дата на възникване и/или констатиране на щетите. Видът на екологичните щети се класифицира като щети, причинени на защитени видове и природни местообитания, вода и почва, както е посочено в член 2, точка 1.
2. Описание на дейността в съответствие с приложение III.

Държавите членки включват всяка друга имаща отношение информация относно опита, натрупан при прилагането на настоящата директива.